

LA/Aino Lassila

19.3.2008

Valtiovarainministeriö
PL 28
00023 VALTIONEUVOSTO

25.03.2008

Valtiovarainministeriö lausuntopyyntö VM063:00/2007

FINANSSIVALVONTATYÖRYHMÄN MUISTIO

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Eläketurvakeskuksen lausuntoa Finanssivalvontatyöryhmän muistiosta "Rahoitustarkastuksen ja Vakuutusvalvontaviraston yhdistäminen Finanssivalvonnaksi".

Finanssivalvontatyöryhmän ehdotukset

Finanssivalvontatyöryhmä on laatinut ehdotuksensa hallituksen esityksen muotoon. Työryhmä ehdottaa uuden rahoitus- ja vakuutusvalvontaviranomaisen, Finanssivalvonnan, perustamista. Siitä säädettäisiin vuoden 2009 alusta voimaan tulevalla lailla Finanssivalvonnasta. Samalla Rahoitustarkastuksesta ja Vakuutusvalvontavirastosta annetut lait kumottaisiin.

Finanssivalvonta sijoitettaisiin Suomen Pankin yhteyteen. Finanssivalvontaa koskevien asioiden käsittely valtioneuvostossa kuuluisi valtiovarainministeriölle. Finanssivalvonnan tehtävät vastaisivat pääosin nykyisiä Rahoitustarkastuksen ja Vakuutusvalvontaviraston tehtäviä. Vakuutusvalvontaviraston tehtävistä poiketen Finanssivalvonta ei kahden vuoden siirtymäajan jälkeen valvoisi liikennevahinkolautakuntaa eikä potilasvahinkolautakuntaa eikä Finanssivalvonnalla siirtymäajan jälkeen olisi niiden eikä tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunnan eikä työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan hallintoon liittyviä tehtäviä.

Työeläkelaitosten valvontatehtävät siirtyisivät Finanssivalvonnalle siinä laajuudessa kuin Vakuutusvalvontavirasto niitä nykyisin hoitaa. Hallituksen esitysluonnoksen mukaan Finanssivalvonta valvoisi toistaiseksi myös Eläketurvakeskuksen toimintaa. Finanssivalvonnan toimivaltuudet olisivat Eläketurvakeskuksen osalta jonkin verran laajemmat kuin Vakuutusvalvontaviraston toimivaltuudet. Finanssivalvonnalla olisi muun muassa mahdollisuus kieltää Eläketurvakeskuksen toimielimen päätöksen toimeenpano tai vaatia päätöksen oikaisua. Finanssivalvonnan oikeus määrätä uhkasakko koskisi myös Eläketurvakeskusta.

Hallituksen esitysluonnoksen perusteluissa kuitenkin todetaan, että sosiaaliturvan täytäntöönpanoon ja sosiaaliturvan hallintoon liittyvät tehtävät eivät luontevasti kuulu Finanssivalvonnalle. Esimerkiksi Eläketurvakeskus ei maksa

LA/Aino Lassila

19.3.2008

eläkkeitä tai muita etuuksia, se ei harjoita vakuutustoimintaa eikä sille ole laissa säädetty vakavaraisuusvaatimuksia eikä vaatimuksia sijoitustoiminnasta tai riskienhallintajärjestelmistä. Esityksen perusteluissa todetaan, että Finanssivalvonnan perustamisen jälkeen selvitetään mahdollisuudet siirtää tällaiset tehtävät muille viranomaisille. Sen arvioiminen, tarvitaanko ministeriön itsensä suorittaman valvonnan ja viranomaistoiminnan yleisen laillisuusvalvonnan lisäksi Eläketurvakeskuksen toiminnan muuta valvontaa ja mihin toimenpiteisiin asian johdosta on ryhdyttävä, tapahtuu parhaiten samassa yhteydessä, kun Eläketurvakeskusta koskevan lainsäädännön muutostarpeita muutoinkin arvioidaan sosiaali- ja terveysministeriössä.

Eläketurvakeskuksen kanta

Eläketurvakeskuksen mielestä työryhmän hallituksen esityksen muodossa tekemät ehdotukset ovat pääosin toimivia.

Eläketurvakeskuksen taloudellinen valvonta

Eläketurvakeskuksen mielestä on kuitenkin perusteltua, että Eläketurvakeskuksen taloudellinen valvonta vastakin kuuluu Finanssivalvonnalle samoin kuin eläkelaitosten valvonta.

Aikanaan kun Eläketurvakeskus harjoitti vakuutustoimintaa luottovakuutuksen kuullessa sen toimivaltaan, oli luontevaa, että se oli samanlaisen taloudellisen valvonnan kohteena kuin vakuutuslaitokset. Eläketurvakeskus ei ole harjoittanut luottovakuutustoimintaa sen jälkeen, kun vakuutuskanta vuonna 1995 siirrettiin Vakuutusosakeyhtiö Garantialle. Tässä mielessä erillistä Eläketurvakeskuksen taloudellista valvontaa ei enää tarvittaisi lainkaan. Vakuutusvalvontaviraston perustamisen yhteydessä Eläketurvakeskuksen taloudellinen valvonta siirtyi sosiaali- ja terveysministeriöltä Vakuutusvalvontavirastolle. Vaikka Eläketurvakeskus ei enää harjoittanutkaan vakuutustoimintaa luottovakuutuksen siirryttyä Vakuutusosakeyhtiö Garantiaan, Eläketurvakeskuksen taloudellinen valvonta nähtiin kuitenkin perustelluksi paitsi tähän vakuutuskantaan liittyvän selvittelyn myös Eläketurvakeskuksen toimintaan liittyvien suurten taloudellisten intressien vuoksi (HE 22/1999 vp).

Finanssivalvonta valvoo työeläkelaitosten sijoituksia, tasetta, vastuuvelan määräämistä sekä riskienhallintaa. Eläketurvakeskuksen suorittama eläkkeestä ja muista etuuksista aiheutuvien kustannusten jakaminen eläkelaitosten kesken vaikuttaa suoraan eläkelaitosten rahavirtoihin ja määrää osan vastuuvelasta. Eläketurvakeskus laskee myös ns. täydennyskertoimen vertailuarvon ja osaketuottokertoimen, jotka niin ikään vaikuttavat suoraan eläkelaitosten vastuuvelan suuruuteen. Lisäksi eläkelaitokset vastaavat Eläketurvakeskuksen kustannuksista. Vaikka Eläketurvakeskus ei maksa eläkkeitä tai muita etuuksia, Eläketurvakeskus tekee kuitenkin päätöksiä, joilla on taloudellisia vaikutuksia eläkelaitosten kannalta.

LA/Aino Lassila

19.3.2008

Jos Finanssivalvonta ei valvoisi Eläketurvakeskuksen eläkelaitosten talouteen vaikuttavaa osuutta lainkaan, valvontaan jäisi tältä osin aukko. Eläkelaitosten valvonnan kokonaisuuden säilymiseksi eheänä olisi siis perusteltua, että myös Eläketurvakeskuksen taloudellinen valvonta kuuluisi Finanssivalvonnalle. Näin ollen hallituksen esitysluonnoksen liitteenä oleva Eläketurvakeskuksesta annetun lain muutosesitys on tältä osin perusteltu.

Valtiovarainministeriön rooli

Hallituksen esitysluonnoksen mukaan uusi valvontaviranomainen sijoitettaisiin Suomen Pankin yhteyteen. Koska Suomen Pankkia koskevien asioiden käsittely kuuluu valtioneuvostossa valtiovarainministeriölle, myös valvontaviranomaista koskevien asioiden käsittely valtioneuvostossa johdonmukaisuuden vuoksi kuuluisi valtiovarainministeriön tehtäväksi. Hallituksen esitysluonnoksen perusteluiden mukaan tätä vaihtoehtoa puoltavat myös rahoitusmarkkinoiden ja niiden vakauden samoin kuin työeläkejärjestelmän suhteellinen merkitys koko kansantaloudelle sekä mahdollisten, esimerkiksi 1990-luvun alun pankkikriisin kaltaisten rahoitusmarkkinakriisien vaikutus julkiseen talouteen.

Eläketurvakeskus huomauttaa, että työeläkevarat on kerätty työnantajilta ja työntekijöiltä työeläkevakuutusmaksuna työeläketurvaa varten eikä niitä tule käyttää mihinkään muihin tarkoituksiin. Eläketurvakeskuksen mielestä työeläkevarojen käyttöä ei missään tilanteessa saa ohjata pyrkimys rahoitusmarkkinakriisien ratkaisemiseen. Eläketurvakeskuksen mielestä ei myöskään ole suotavaa antaa valtiovarainministeriölle oikeutta eläkevarojen ohjailuun, mihin kunnallisen eläkelain 137 §:n 1 momentin muutosehdotus saattaa johtaa. Hallituksen esitysluonnoksen mukaan pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että Kunnallisen eläkelaitoksen toiminnan yleinen ohjaus ja valvonta kuuluu valtiovarainministeriölle. Toisin kuin kyseisen pykäläehdotuksen yksityiskohtaisissa perusteluissa väitetään, tämä säännöksen muotoilu merkitsisi muutosta nykytilaan, sillä voimassa olevan lain mukaan Kunnallinen eläkelaitos on valtiovarainministeriön valvonnan, mutta ei ohjauksen alainen.

Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan valvonta

Hallituksen esitysluonnoksen mukaan kahden vuoden siirtymäajan jälkeen Finanssivalvonta ei valvoisi työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan hallintoon liittyviä tehtäviä eikä siis vahvistaisi työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan talousarviota eikä oikeushallintomaksun määrää. Nämä tehtävät siirtyisivät vuodesta 2011 alkaen sosiaali- ja terveysministeriölle. Kahden vuoden siirtymäaikaa ehdotetaan siitä syystä, että näiden tehtävien hoidon uudelleen järjestämiselle jäisi riittävästi aikaa.

Eläketurvakeskuksen mielestä työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan hallintoon liittyvät tehtävät tulee siirtää Finanssivalvonnalle eikä tässä vaiheessa ole tarpeen säätää niiden siirtämisestä siirtymäajan jälkeen sosiaali- ja terveysministeriölle. Finanssivalvonnan perustamisen jälkeen tulee selvittää,

LAUSUNTO

4 (4)

LA/Aino Lassila

19.3.2008

millä tavalla nämä tehtävät olisi jatkossa tarkoituksenmukaista hoitaa ja etsiä
pysyvä ratkaisu näiden tehtävien hoitamiseksi.

ELÄKETURVAKESKUS

Jukka Rantala

Riitta Korpiluoma